

SKEBY SOCKENBOK

AV HELFRID OCH IVAR JANSSON,
BERTIL ANDERSSON.

SKEBY SOCKENBOK

BOKFÖRSÄLJNING

Vid styrelsemöte med Skeby Sockengille den 28 november 1985 bestämdes bokens pris till 170 kr. Boken kan beställas genom följande personer:

Gunilla Borg
Svanvik Truve 531 91 Lidköping
Telefon: 0510/460 64

Helfrid Jansson
Hisingsgården Skeby 533 03 Källby
Telefon: 0510/520 18

Bertil Andersson
Skattegården Skeby 533 03 Källby
Telefon: 0510/412 91

Föreningens bankgiro är 704-6428.

RÄTTELSE

- Äldre namn kan vara olika stavade p.g.a. olika källor.
- sid. 6 höger spalt rad 4: 9,4 kvm. ändras till 9,4 kvkm.
  - sid. 11 vänster spalt: Efter "Truvören" lägg till "1978".
  - sid. 23 höger spalt: Ändra "Backagården" till "Backgården".
  - sid. 31 upptill på två ställen: "Lilla Höjden" ändras till "Lilla Höjen".
  - sid. 41 höger spalt rad 4: "hod" skall vara "hos".
  - sid. 44 "Skördevagnar" 30 cm skall vara 90 cm.
  - sid. 64 höger spalt: Lennart Helge "1968" omändras till "1948".
  - sid. 86 höger spalt: Lägg till följande under "e": Artur Johansson är delägare av fastigheten. Maj-Britt och Gunnar Johansson har även sonen Eive. Denne är numera bosatt i Mölndal.
  - sid. 89 höger spalt rad 2: "men" skall vara "med".
  - sid. 90 höger spalt rad 5: "Höjden" ändras till "Höjen".
  - sid. 95 höger spalt rad 5: Det rätta ordet är "avled".
  - sid. 97 vänster spalt i "(Huvudgården)": Andreas Andersson dog ej 1835 utan 1853.
  - sid. 124 "Nr 10 Skogslund": Infoga följande mening efter....."Andersson". Lars-Petter testamenterade Skogslund till denna familj.

SKEBY SOCKENBOK

av

Helfrid och Ivar Jansson,

Bertil Andersson

m.fl.

utgiven av

Skeby sockengille

1985

Teckningen på bokens framsida är gjord av Carina Klasson, Smedegården, Hangelösa. Teckningen visar Trulsabron, den gamla landsvägsbron över Skebybäcken. I bakgrunden Trulsagården och Storegården.

Tryck: SAV Grafiska Lidköping 1985

Stilsort: Times 10/10

Papper: 100 gr G-print

Bokbinderi: SAV Grafiska Skövde

F Ö R O R D

När J. U. F. 1953 utlyste en rikstävling kallad "Min Hemsocken" beslöt Ivar och Helfrid Jansson att sammanställa alla de fakta de samlat om Skeby. Då Skeby kommun 1/1 1952 hade gått upp i Husaby storkommun kändes det särskilt viktigt att skriva ned socknens historia innan den glömdes bort. Materialet till uppsatserna fick de från gamla människors berättelser samt från ett idogt forskararbete av Helfrid Jansson på muséer, bibliotek och arkiv. Av sjutton inlämnade tävlingsbidrag kom Skebyuppsatserna på sjunde plats. Ivar Jansson avled 1975.

Att intresset för hembygden inte har minskat, visar det möte som hölls i Källby kyrkskola den 12 mars 1984. Den talrika församlingen grundade då "Skeby socken gille", vars syfte är:

- a) att öka samhörigheten mellan invånarna i Skeby och att få nyinflyttade personer av alla åldrar att känna sig hemmastadda
- b) att sprida kunskap om socknens historia, natur och kultur
- c) att stödja dokumentation om socknen

Till föreningens första styrelse valdes: Bertil Andersson ordf, Gunnar Ljungström v.ordf., Gunilla Borg kassör, Gunnar Karvik sek., Helfrid Jansson, Eivor Svensson och Christer Johansson.

Vid studiecirkel 1981 och 1985 i Vuxenskolan regi har diskuterats det framtida arbetet med att vårda fornlämningar i socknen, skapa ett fotoarkiv samt iordningställa ett enkelt hembygdsmuséum. Men det dominerande arbetet för studiecirkelarna och gillet styrelse har varit att komplettera Ivar och Helfrid Janssons hembygdsuppsatser från 1950-talet fram till våra dagar. Flera helt nyskrivna kapitel har tillkommit. Att ge ut en bok har visat sig vara både arbetsamt och svårt. Boken bör därför ses som ett genuint amatörarbete, både vad gäller form och innehåll, och bedömas som ett sådant.

Arbetsfördelningen inom gillet styrelse har bl a inneburit att:

Helfrid Jansson, förutom författararbetet, har varit studiecirkelledare 1981, källforskat, samt svarat för fotosortering och bildtexter.

Bertil Andersson, skrivit flera uppsatser och redigerat om gamla uppsatser, källforskat, haft hand om kontakter med myndigheter, tryckeri och finansärer, svarat för fotosortering och bildtexter, korrekturläst, varit studiecirkelledare 1985, samt gjort kapitelindelningen.

Eivor Svensson har skaffat bakgrundsmaterial till kapitlen om J. U. F. och missionsförsamlingen, sysslat med fotosortering och bildtexter.

Gunilla Borg har skött ekonomiska frågor.

Gunnar Ljungström och Christer Johansson har varit ansvariga för bokens annonser.

Gunnar Karvik har varit medförfattare till några kapitel, vidare haft ansvar för korrekturläsning, skrivelser till myndigheter samt ritat bokens kartor.

Skeby sockengille vill tacka alla som bidraget till denna boks tillkomst och ett särskilt tack till Skeby byalag för generöst stöd.

Vi vill även tacka myndigheter, institutioner och annonsörer som har givit oss ekonomisk möjlighet att ge ut en sockenbok om Skebys historia, natur och kultur.

Skeby sommaren 1985

GUNNAR KARVIK

Innehållsförteckning

Förord	1
Källförteckning	4
Fotografier	4
Kap. 1. Inledning	5
Kap. 2. Naturen i socknen	7
Kap. 3. Arkeologi	12
Kap. 4. Skeby kyrka	14
Skeby kyrkliga syförening	19
Kap. 5. Nykterhet- och frikyrkorörelse	21
Kap. 6. Skeby skola	24
Kap. 7. Befolkningsförhållanden	30
Kap. 8. Vidskepelse och skrock	31
Kap. 9. Byalaget	32
Kap. 10. De olika skiftena	34
Storskiftet	35
Enskiftet	37
Kap. 11. Jordbruket från äldre tider och fram till 1955	41
Jordbruksredskap	43
Tröskning	45
Det eldrivna jordbruket	47
Växtodling	50
Husdjur	51
Försäljning av jordbruksprodukter	52
Tjänstefolk	53
Kap. 12. Det moderna jordbruket	54
Kap. 13. Jordbrukets föreningsrörelse	56
Framväxten till 1955	56
Skeby mejeri	57
Kap. 14. Elektrisk energi	60
Kap. 15. JUF och 4 H	62
Kap. 16. Fattigvård och Socialvård	65
Kap. 17. Hus och hem	67
Bebyggelsen	67
Möblering	70
Äldre tvättmetoder	70
Så var det med mathållningen i "den gamla goda tiden"	71
Måltider förr i tiden	72
Kalas förr i tiden	73
Seder vid de olika årshögtiderna	73
Mat till vardags och fest vid mitten av 1950-talet	76
Kap. 18. Ungdomens fritid förr och nu	78

Kap. 19. Gårdarnas historia	80
Inledning	80
Stommen	80
Skattegården	82
Rutagården	86
Nohlegården	87
Trulsagården	89
Storegården	92
Sörgården och Jon Börjesgården	96
Bäckgården	100
Lilla Skattegården	101
Hisingsgården	106
Lillegården	109
Backgården	110
Tyskagården	113
Kap. 20. Truve	114
Truveholm	114
Fastigheter i Truve	116
Skogslund	116
Truvemarken och Svanvik	118
Mellgrens handelsträdgård	120
Truve banvaktstuga	120
Postväsendet	121
Sommarstugor	121
Truvebadet	121
Kap. 21. De små stugorna och deras invånare	122
Stugorna i sydöstra Skeby	122
Stugorna i Gömmet	124
Stugor i byn	128
Stugor på Backa	128
Stugor i Mossen	130
Försvunna stugor i Truve	131
Soldater och soldattorp	132
Men några nya hus har tillkommit	134
Historier om Skebybor som gått bort	135
Bilaga 1. Gamla mått	137
Bilaga 2. Äldre handlingar	139
Bilaga 3. Annonsbilaga	151